

२ राजे ग्रंथ

२ राजे:- हिब्रू शास्त्रात १ शमुवेल व २ शमुवेल एक ग्रंथ १ राजे व २ राजे १ इतिहास व २ इतिहास तिसरा ग्रंथ असे होते परंतु ग्रीक भाषेत भाषांतर करताना त्या प्रत्येक ग्रंथाचे दोन भाग केले याचे कारण असे सांगतात की हिब्रूपेक्षा ग्रीक शब्दांना अधिक जागा लागते व तेव्हाच्या चर्मपत्रात ते मावणार नाहीत किंवा गुंडाळी फार मोठी होईल म्हणून असे करणे भाग पडले या ग्रंथातील अनुक्रम लक्षात ठेवण्याजोगा आहे. दावीद राजापासून आरंभ, तर बाबेलच्या राजापाशी शेवट, देऊळ बांधण्याच्या सुरुवातीपासून तर ते जाळून टाकले जाईपर्यंत दाविदानंतर गादीवर बसणाऱ्यापासून ते शेवटल्या वारसाची पाडावपणातून सुटका होईपर्यंत

काळ:-३०० वर्षांचा अहाबापासून पाडावपणापर्यंत ख्रिस्त. पू ८९६-५८६.

१. पहिला अर्धा भाग-अलीशाच्या सेवेविषयी (६६ वर्षांचा) एलियाने ८ चमत्कार केले. व अलीशाने १६ चमत्कार केले
२. दुसरा अर्धा भाग-कोणत्या गोष्टीमुळे शत्रूंनी शोमरोन घेतले व इस्राएलास कैद करून नेले. पुढे यरुशलेमही घेतले जाते व यहूदीही कैद करून नेले.
३. इस्राएलावर १९ राजे झाले. पैकी एकालाही "चांगला" असे म्हटले नाही. यहूदाचे १९ राजे व १ राणी झाली. पैकी ८ जणांना "चांगले" म्हटले आहे.
४. "देवाचा मनुष्य" हे शब्द पवित्र शास्त्रातील इतर कोणत्याही ग्रंथापेक्षा अधिक वेळा म्हणजे ३६ वेळा आढळतात. "देवाच्या दृष्टीने जे वाईट ते केले" हे शब्द २१ वेळा, "देवाच्या दृष्टीने जे नीट ते केले " हे शब्द ८ वेळा मात्र आढळतात. "देवाचे वचन" हे किंवा या अर्थाचे शब्द २४ वेळा येतात.

लोक देवाच्या नियमांविरुद्ध व इच्छेविरुद्ध वागू लागले. तेव्हा देवाने आपले वचन आपल्या भविष्यवाद्यांच्याद्वारे पाठविले. त्याचे न ऐकल्यामुळे ते देवाच्या क्रोधास पात्र झाले.

५. (अ) हिज्कीया राजा जितका चांगला होता तितके त्याचे पुत्रपौत्र वाईट निपजले (२१)

(ब) योशीया राजाची प्रशंसा (२३:२५).

(क) दावीद राजाच्या वंशाचा (११:१-३) व नियमशास्त्राच्या एकुलत्या एका प्रतीचा (२२:८-२०) जवळ जवळ नाश झाला होता.

२ राजे हा बायबलमधील एक महत्त्वाचा ऐतिहासिक ग्रंथ आहे, जो १ राजे ग्रंथाचा पुढचा भाग आहे. यात इस्राएल आणि यहूदा या दोन्ही राज्यांतील राजांच्या राजवटी, संदेष्ट्यांची सेवा, लोकांची आज्ञाधारकपणा किंवा अवज्ञा आणि अखेरीस दोन्ही राज्यांचा नाश होऊन लोकांना बंदिवासात नेले जाणे याचे सविस्तर वर्णन आहे.

एलियाचे स्वर्गारोहण आणि अलीशाच्या सेवेची सुरुवात

(अध्याय १-८)

२ राजे ग्रंथाची सुरुवात एलिया संदेष्ट्याच्या अंतिम कार्यांनी होते.

- **एलियाचे स्वर्गारोहण (२ राजे २:१-१२):** एलिया संदेष्ट्याला परमेश्वराने वावटळीद्वारे स्वर्गात घेऊन जाण्याची वेळ जवळ आली होती. एलिया आणि अलीशा एकत्र बेथेल, यरीहो आणि यार्देन नदीपर्यंत जातात. यार्देन नदीजवळ एलीयाने आपला झगा काढून त्याची वळकटी करून ती पाण्यावर मारली तेव्हा पाणी दुभंगले; मग ते दोघे कोरड्या भूमीवरून पलीकडे गेले. अलीशा एलियाकडे त्याच्या आत्म्याचा दुप्पट वाटा मागतो. एलिया अदृश्य झाल्यावर, एका अग्नीच्या रथातून एलियाला स्वर्गात घेऊन जाण्यात येते आणि त्यांच्यात बोलणे चालू असतानाच, **अग्नीच्या घोड्यांच्या रथातून स्वर्गात घेऊन जाण्यात आले आणि**

अलीशाने ते पाहिले. एलिया वर जात असताना, त्याने आपला झगा मागे टाकला. त्यानंतर, एलिया अदृश्य झाल्यावर, अलीशाने एलियाचा पडलेला झगा उचलला, जो त्याच्यासाठी एलियाचा अधिकार मिळाल्याचे प्रतीक ठरला.

- **अलीशाचे चमत्कार आणि सेवा (२ राजे २:१३ - ८:१५):** एलियाचा वारस म्हणून अलीशाची सेवा सुरु होते. एलियाप्रमाणेच, अलीशाही यार्देन नदीला एलियाच्या झग्याने दुभंगतो. तो यरीहो येथील पाण्याचे गोड करून लोकांना आरोग्य देतो. तो शुनेमच्या स्त्रीच्या मुलाला मरणातून उठवतो, विषारी अन्नावर उपचार करतो, आणि थोड्याशा अन्नाने शंभर लोकांना जेवू घालतो. तो अरामी सैन्याला आंधळे करतो, आणि नामान या अरामी सेनापतीला त्याच्या कुष्ठरोगातून बरे करतो. या चमत्कारांद्वारे परमेश्वराचे सामर्थ्य आणि अलीशाच्या सेवेचा अधिकार सिद्ध होतो.

इस्राएलमधील राजांचे पतन आणि उत्तरी राज्याचा अंत

(अध्याय ९-१७)

हा भाग उत्तरी इस्राएल राज्याच्या राजांची दुष्टता आणि अखेरीस अशशूरकडून त्याचा नाश कसा होतो, यावर लक्ष केंद्रित करतो.

- **येहूची क्रांती (२ राजे ९:१-१०:३६):** परमेश्वराच्या आज्ञेने, येहू याची इस्राएलचा राजा म्हणून निवड होते. येहूने अहाबच्या घराण्याचा नाश केला, ज्यात अहाबचा मुलगा राजा योराम, यहूदाचा राजा अहज्या आणि दुष्ट राणी ईजबेल यांचा समावेश होता. त्याने बाल दैवताची उपासना नष्ट केली, परंतु याराबामाने सुरु केलेल्या सोन्याच्या वासरांची उपासना त्याने चालू ठेवली.
- **इस्राएलमधील इतर राजे:** येहूच्या नंतर यहोआहाज, यहोआश, यराबाम (दुसरा), जखन्या, शल्लुम, मनाहेम, पेकहया, पेकह आणि होशेया यांसारखे अनेक राजे होऊन गेले. यातील

बहुसंख्य राजांनी परमेश्वराच्या दृष्टीने वाईट कृत्ये केली, मूर्तिपूजेला प्रोत्साहन दिले आणि परमेश्वराच्या आज्ञा मोडल्या.

- **उत्तरी राज्याचा नाश (२ राजे १७:१-४१):** इस्राएलच्या सततच्या पापांमुळे आणि आज्ञाभंगांमुळे परमेश्वराचा न्याय त्यांच्यावर आला. राजा होशेयाच्या काळात, अशशूरचा राजा शाल्मनेसेरने शोमरोनला वेढा घातला. तीन वर्षांच्या वेढ्यानंतर, शोमरोनपडले आणि इस्राएली लोकांना अशशूरमध्ये बंदिवासात नेण्यात आले. अशा प्रकारे, इस्राएलच्या उत्तरी राज्याचा अंत झाला. परमेश्वराने त्यांना मिसर देशातून बाहेर काढले असूनही, त्यांनी त्याचे वचन पाळले नाही आणि परदेशी दैवतांची उपासना केली, ज्यामुळे त्यांना शिक्षा झाली.

यहूदाचे राजे आणि त्यांचा संघर्ष (अध्याय १८-२४)

हा भाग यहूदाच्या दक्षिणी राज्याच्या राजांच्या राजवटीवर लक्ष केंद्रित करतो, ज्यात काही चांगले राजे असले तरी, राज्याचा नैतिक आणि आध्यात्मिक अधोगती सुरूच राहते.

- **चांगले राजे (हिज्कीया आणि योशिया):**

- **हिज्कीया (२ राजे १८:१-२०:२१):** हिज्कीया हा यहूदाचा एक धार्मिक राजा होता, ज्याने परमेश्वराच्या दृष्टीने योग्य काम केले. त्याने मूर्तिपूजा नष्ट केली आणि लोकांचे मन परमेश्वराकडे वळवले. अशशूरचा राजा सन्हेरीबने यहूदावर आक्रमण केले तेव्हा हिज्कीयाने परमेश्वरावर भरवसा ठेवला आणि परमेश्वराने चमत्कारिकरित्या यरुशलेमचे संरक्षण केले. हिज्कीयाच्या आजारपणात एलिया संदेष्ट्याने त्याला आणखी पंधरा वर्षांचे आयुष्य मिळेल अशी भविष्यवाणी केली.

- **योशिया (२ राजे २२:१-२३:३०):** योशिया हा यहूदाचा आणखी एक चांगला राजा होता, ज्याने लहान वयात राज्य करण्यास सुरुवात केली. त्याच्या काळात, मंदिराच्या दुरुस्तीदरम्यान नियमशास्त्राचे पुस्तक सापडले. योशियाने लोकांचे मन परमेश्वराकडे वळवण्यासाठी मोठी सुधारणा घडवून आणली, मूर्तिपूजा नष्ट केली आणि

नियमशास्त्राचे पालन करण्यास सुरुवात केली. त्याने वल्हांडण सण मोठ्या प्रमाणावर साजरे केले.

- **वाईट राजे:** मनश्शे, आमोन, यहोआहाज, यहोयाकीम, यहोयाखीन आणि सिद्कीया यांसारख्या अनेक वाईट राजांनी यहूदावर राज्य केले. यातील बहुसंख्य राजांनी मूर्तिपूजा केली आणि परमेश्वराच्या दृष्टीने वाईट कृत्ये केली, ज्यामुळे राज्याचा नाश अटळ झाला.

यरुशलेमचा नाश आणि यहूदाचे बंदिवासात जाणे (अध्याय २५)

हा भाग यहूदाच्या राज्याचा अंतिम नाश आणि लोकांचे बंदिवासात जाणे याचे वर्णन करतो.

- **यरुशलेमचा वेढा आणि पतन (२ राजे २५:१-७):** यहूदाचा शेवटचा राजा सिद्कीयाच्या राजवटीत, बाबेलचा राजा नबुखदनेसरने यरुशलेमला वेढा घातला. दीर्घकाळ चाललेल्या वेढ्यानंतर, यरुशलेम शहर पडले, शहराच्या भिंती पाडण्यात आल्या आणि मंदिराचा नाश करण्यात आला. सिद्कीयाच्या डोक्यासमोर त्याच्या मुलांना ठार मारण्यात आले आणि त्याला आंधळे करून बाबेलला नेण्यात आले.
- **मंदिराचा नाश आणि बंदिवास (२ राजे २५:८-२१):** नबुखदनेसरच्या सैन्याने परमेश्वराचे मंदिर आणि राजवाडा पूर्णपणे जाळून टाकला. मंदिरात असलेल्या सर्व मौल्यवान वस्तू आणि पितळेची उपकरणे बाबेलला घेऊन गेले. यहूदाच्या लोकांना, याजकांना आणि अधिकाऱ्यांसह, बाबेलमध्ये बंदिवासात नेण्यात आले, केवळ काही गरीब लोक मागे राहिले.
- **गदल्या बिनची नियुक्ती आणि खून (२ राजे २५:२२-२६):** नबुखदनेसरने घडालीयाला यहूदातील उरलेल्या लोकांवर राज्यपाल म्हणून नेमले, परंतु त्याचा लवकरच खून झाला.
- **अबील-मरोदख आणि यहोयाखीन (२ राजे २५:२७-३०):** बंदिवासाच्या शेवटी, बाबेलचा राजा एवल-मरोदखने यहूदाचा राजा यहोयाखीनला तुरुंगातून बाहेर काढून त्याला सन्मान दिला.

२ राजे हा ग्रंथ इस्राएल आणि यहूदा या दोन्ही राज्यांच्या पतनाचे वर्णन करतो, जे परमेश्वराच्या आज्ञाभंगाचे आणि मूर्तिपूजेचे परिणाम होते. परमेश्वराच्या संदेष्ट्यांनी वारंवार लोकांना पश्चात्ताप करण्यास सांगितले असूनही, त्यांनी ऐकले नाही, ज्यामुळे त्यांना देवाच्या न्यायाचा सामना करावा लागला.

एलियाचे स्वर्गारोहण आणि अलीशाच्या सेवेची सुरुवात

(अध्याय १-८)

२ राजे ग्रंथाची सुरुवात एलिया संदेष्ट्याच्या अखेरच्या कार्यांनी आणि त्याच्या अद्भुतरित्या स्वर्गारोहणाने होते. त्यानंतर त्याचा वारस अलीशा संदेष्टा परमेश्वराच्या सामर्थ्याने आपले देवाचे कार्य कसे सुरू करतो, हे या भागात सविस्तरपणे सांगितले आहे.

१. एलियाची शेवटची भविष्यवाणी आणि स्वर्गारोहण (२ राजे अध्याय १-२)

- **अहज्या राजाचा न्याय (२ राजे १:१-१८):** इस्राएलचा राजा अहज्या वाड्याच्या माडीवरल्या खिडकीच्या जाळीतून खाली पडून दुखणाईत झाला अहाज राजाने जासूदास बाल जबुब दैवताकडे प्रश्न करा म्हणून सांगितले मी या दुखण्यातून बरा होईल काय ? इतक्यात परमेश्वराचा देवदूत एलिया तिश्बी यास म्हणाला उठ, शौमरोनाच्या राजाच्या जासूदास जाऊन गाठ आणि विचार तुम्ही एक्रोन येथील बाल जबुब दैवतास प्रश्न कराव्यास चालला आहा. ते इस्राएलात कुणी देव नाही म्हणून की काय ? यास्तव परमेश्वर अहजास म्हणतो की ज्या पलंगावर तू पडला आहेस त्यावरून तू उठवायचा नाहीस तू अवश्य मरशील. मग एलीया निघून गेला. अहजाच्या जासूद यांनी परमेश्वराकडचा एलियांनी सांगितलेला सर्व

निरोप राजाला पोहचता केला तेव्हा राजाने दोन वेळेला 50 50 च्या सैन्यांचे तुकड्या एलिया कडे पाठवल्या, त्याला पकडून आणण्यासाठी. जेव्हा ते एलियाला शोधायला गेले तेव्हा तो पर्वत शिखरावर बसलेला त्यांच्या दृष्टीस पडला तेव्हा सैन्यांच्या तुकडीचा नायक म्हणाला हे देवाच्या माणसा तुला राज आज्ञा आहे खाली उतरून ये. तेव्हा एलिया म्हणाला मी देवाचा माणूस आहे तर आकाशातून अग्नी येईल आणि तुमच्या वरती पडेल आणि तुम्ही भस्म व्हाल. आणि अशा रीतीने अहजा राजाच्या ५०,५० च्या दोन सैन्यांच्या तुकड्या व त्यांचे नायक अग्नीने भस्म झाले. अहजा राजा सुद्धा त्याचा पलंगावरच मरण पावला अशा रीतीने एलीया संदेष्टा जसे बोलला त्याप्रमाणे घडले.

एलियाचे स्वर्गारोहण (२ राजे २:१-१८)

- एलियाला परमेश्वराने स्वर्गात घेऊन जाण्याची वेळ जवळ आली होती. एलिया आणि अलीशा एकत्र बेथेल, यरीहो आणि यार्देन नदी जवळ आल्यावर एलीयाने आपला झगा काढून त्याची वळकटी करून ती पाण्यावर मारली तेव्हा पाणी दुभंगले; मग ते दोघे कोरड्या भूमीवरून पलीकडे गेले.

ते पलीकडे गेल्यावर एलीया अलीशाला म्हणाला, “मला तुझ्यापासून नेण्यात येण्यापूर्वी मी तुझ्यासाठी काय करू ते मला सांग.” अलीशा म्हणाला, “आपल्या ठायी असलेल्या आत्म्याचा दुप्पट वाटा माझ्या ठायी यावा.” एलीया म्हणाला, “तू दुर्घट गोष्ट मागतोस, पण मला तुझ्यापासून घेऊन जातील त्या वेळी मी तुला दिसलो तर तू मागतोस ते तुला प्राप्त होईल, न दिसलो तर प्राप्त होणार नाही.” ते बोलत चालले असता पाहा, एकाएकी एक अग्निरथ व एक अग्निवारू दृष्टीस पडले व त्यांनी त्या दोघांना अलग केले; आणि एलीया वावटळीतून स्वर्गास गेला.

- ते पाहून अलीशा मोठ्याने म्हणाला, “माझ्या बापा! माझ्या बापा! इस्राएलाच्या रथांनो! इस्राएलाच्या राउतांनो!” तो पुन्हा त्याच्या नजरेस पडला नाही; तेव्हा त्याने आपली वस्त्रे फाडून त्यांचे दोन-दोन तुकडे केले.
- २. एलीयाचा अभिषेक अलिशावर आला (२ राजे अध्याय २-५)

- **यार्देन नदीचे दुभंगणे आणि यरीहोच्या पाण्याचे शुद्धीकरण (२ राजे २:१३-२२):** एलीयाच्या अंगावरून पडलेला झगा पाण्यावर मारून तो म्हणाला, “एलीयाचा देव परमेश्वर कोठे आहे?” त्याने तो पाण्यावर मारताच पाणी दुभंगले आणि अलीशा पलीकडे गेला. एलीयाचा झगा वापरून अलीशा यार्देन नदीला दुभंगतो, ज्यामुळे सिद्ध होते की एलीयाचा आत्मा त्याच्यामध्ये आहे.
- एलीयाचा जो झगा त्याच्या अंगावरून खाली पडला होता तो त्याने उचलून घेतला आणि तो परत जाऊन यार्देनच्या तीरावर उभा राहिला. एलीयाच्या अंगावरून पडलेला झगा पाण्यावर मारून तो म्हणाला, “एलीयाचा देव परमेश्वर कोठे आहे?” त्याने तो पाण्यावर मारताच पाणी दुभंगले आणि अलीशा पलीकडे गेला. यरीहो येथल्या संदेष्ट्यांचे शिष्य त्याला लांबून पाहून म्हणाले, “एलीयाचा आत्मा अलीशाच्या ठायी उतरला आहे.” त्यांनी सामोरे येऊन त्याला जमिनीपर्यंत लवून नमन केले. ते त्याला म्हणाले, “एका, आपल्या सेवकांजवळ पन्नास बळकट पुरुष आहेत; त्यांना आपल्या स्वामीचा शोध करण्यास जाऊ द्या; परमेश्वराच्या आत्म्याने त्याला उचलून एखाद्या पर्वतावर अथवा एखाद्या खोऱ्यात टाकले असेल.” तो म्हणाला, “कोणालाही पाठवू नका.” त्यांनी त्याला एवढा आग्रह केला की त्यांची त्याला भीड पडून तो म्हणाला, “पाठवा.” त्यांनी पन्नास पुरुष पाठवले. त्यांनी त्याचा तीन दिवस शोध केला, पण त्यांना तो सापडला नाही. ते परत आले तेव्हा तो यरीहो येथे होता; तो त्यांना म्हणाला, “जाऊ नका असे मी तुम्हांला सांगितले नव्हते काय?” त्या नगराचे रहिवासी अलीशाला म्हणाले, “पाहा, हे नगर मनोहर स्थळी वसले आहे, हे आमच्या स्वामीला दिसतच आहे; पण येथले पाणी फार वाईट असल्यामुळे जमिनीत काही पिकत नाही.” त्याने म्हटले, “एक नवे पात्र माझ्याकडे आणा व त्यात मीठ घाला.” त्यांनी ते पात्र त्याच्याकडे आणले. मग तो पाण्याच्या झऱ्यानजीक गेला व त्यात ते मीठ टाकून म्हणाला, “परमेश्वर म्हणतो, मी हे पाणी चांगले करतो, ह्यापुढे ह्याने मृत्यू येणार नाही व पीक बुडणार नाही.” अलीशाच्या ह्या वचनानुसार ते पाणी चांगले झाले, ते आजवर तसेच आहे. तो तेथून वरती बेथेलकडे चालला; तो वाट चढून जात असता नगरातून काही पोरे बाहेर येऊन त्याची थट्टा करून

म्हणाली, “अरे टकल्या, वर जा.” त्याने मागे वळून त्यांच्याकडे पाहिले व परमेश्वराचे नाव घेऊन त्यांना शाप दिला. तेव्हा वनातून दोन अस्वली बाहेर पडल्या व त्यांनी त्यांच्यातल्या बेचाळीस पोरांना फाडून टाकले. तो तेथून निघून कर्मेल पर्वताकडे आला आणि तेथून शोमरोनाला माघारी गेला.

- **तीन राजांसाठी पाणी (२ राजे ३:१-२७):** इस्राएलचा राजा योराम, यहूदाचा राजा यहोशाफाट आणि एदोमचा राजा हे मोवाबींविरुद्ध लढायला निघाले असता त्यांना वाटेत पाण्याची टंचाई जाणवली. अलीशाने परमेश्वराच्या नावाने भविष्यवाणी केली की, खंदक भरून पाणी येईल, आणि परमेश्वराने त्यांच्यासाठी पाणी पुरवले, ज्यामुळे त्यांना मोआबींविरुद्ध विजय मिळाला.
- **विधवा व तिचे तेल (२ राजे ४:१-७)**
- **एकदा संदेष्ट्याच्या शिष्यांच्या स्त्रियांपैकी एकीने अलीशाकडे गाऱ्हाणे केले; ती म्हणाली,** “तुझा सेवक, माझा नवरा, मरून गेला आहे; तुला ठाऊक आहे की तो परमेश्वराचे भय बाळगणारा होता. त्याचा सावकार माझ्या दोन पुत्रांना दास करून नेण्यासाठी आला आहे.” अलीशाने तिला विचारले, “मी तुझ्यासाठी काय करू हे मला सांग; तुझ्या घरात काय आहे?” ती म्हणाली, “एक घडा तेलाशिवाय आपल्या दासीच्या घरात काहीएक नाही.” तो तिला म्हणाला, “तू जा आणि बाहेरून आपल्या शेजाऱ्यापाजाऱ्यांकडून बरीचशी रिकामी भांडी मागून आण. मग आपल्या पुत्रांसह घरात जाऊन दार बंद कर व त्या सर्व भांड्यांत तेल ओत; आणि भांडे भरेल ते बाजूला ठेव.” ती त्याच्यापासून गेली आणि आपल्या पुत्रांसह आपल्या घरात जाऊन तिने दार बंद केले; ते तिच्याकडे भांडी आणत ती भांडी ती भरत जाई. सर्व भांडी भरल्यावर ती आपल्या पुत्रांना म्हणाली, “मला आणखी एक भांडे आणून द्या;” त्यांनी म्हटले, “आता एकही भांडे उरले नाही;” तेव्हा तेल वाढायचे थांबले. तिने जाऊन देवाच्या माणसाला हे सांगितले. तो म्हणाला, “जा, तेल विकून आपले कर्ज फेड व जे शिल्लक राहील त्यावर आपला व आपल्या पुत्रांचा निर्वाह कर.”

- **अलीशा व शूनेम येथील स्त्री (२ राजे ४:८-३७):** शूनेम येथील एका श्रीमंत स्त्रीने अलिशासाठी एक खोली बांधली होती. तिला मुलगा नसल्यामुळे, अलीशाने तिला पुत्र होईल अशी भविष्यवाणी केली- त्या प्रकारे तिला पुत्रही झाला. तिने देवाच्या सेवकाचा आदर केला, त्याच्यासाठी राहण्यासाठी जागा केली. त्याला अन्न पाणी दिले त्याची व्यवस्था केली, देवाच्या माणसाकडे तिने कोणतीही मागणी केली नव्हती. परंतु देवाचं मनुष्य अलिशा, याला समजले ति निसंतान आहे. अलिशाने तिच्याविषयी भविष्यवाणी केली येणाऱ्या वसंत ऋतूमध्ये तुला पुत्र संतान होईल व त्या प्रकारे तिला पुत्र संतान झाले. देवाच्या सेवकाची तिने सेवा केली, काळजी घेतली त्याचे प्रतीफल तिला प्राप्त झाले. काही वर्षांनंतर, तो मुलगा आपल्या वडिलांसमवेत शेतात काम करीत असताना त्याचे डोकं दुखू लागले त्याला घरी पाठवले त्यानंतर तो मुलगा मरण पावला, अशा समयाला शूनेमकर स्त्री अलिशाकडं पोहोचली व तीने त्याला प्रार्थना केली मी संतान मागितलं नव्हतं, तरी आपल्या देवाच्या आशीर्वादाने मला ते प्राप्त झाले. आपण लवकरच चला, कारण तो मरण पावला आहे. अलिशा तिथे येऊन त्या मेलेल्या मुलावर त्याने पाखर घातली व तो मुलगा सात वेळा शिंकून जिवंत झाला. शूनेमकर स्त्रीला तिचा मेलेला मुलगा देवाचा सेवक अलिशा याच्या द्वारे जिवंत करून मिळाला.

- **शंभर संदेष्ट्यांसाठी अलीशाने केलेला चमत्कार - (२ राजे ४:३८-४४):**

देशात दुष्काळ पडलेला असताना, अलीशा संदेष्टा गिलगाल येथे होता आणि संदेष्ट्यांचे शिष्य त्याच्यासमोर बसले होते. अलीशाने आपल्या सेवकाला संदेष्ट्यांच्या शिष्यांसाठी मोठी बहुगुण्यात ठेवून शाकभाजी शिजवण्यास सांगितले. तेव्हा एका शिष्याने रानातून कडू इंद्रायणे (रानवेल) तोडून आणली, जे त्यांना विषारी असल्याचे माहित नव्हते, आणि ती चिरून शाकभाजीमध्ये घातली. जेव्हा लोकांनी ती शाकभाजी खाण्यास सुरुवात केली, तेव्हा ते ओरडले, "देवाच्या माणसा, या कढईत मरण आहे!" आणि त्यांना ती खाववेना. अलीशाने त्यांना थोडे पीठ आणायला सांगितले, ते त्याने कढईत टाकले आणि सांगितले, "आता लोकांना वाढा म्हणजे ते खातील." त्यानंतर त्या शाकभाजीत कोणताही अपायकारक पदार्थ राहिला नाही. याच वेळी, बाल-शालीशा येथील एका मनुष्याने आपल्या प्रथमउपजातील

जवाच्या वीस भाकरी आणि धान्याची हिरवी कणसे पोत्यात घालून अलीशाकडे आणली. अलीशाने आपल्या सेवकाला शंभर लोकांना ते वाटून खाऊ देण्यास सांगितले, तेव्हा सेवकाला शंका आली की एवढ्या थोड्या अन्नाने इतक्या लोकांना कसे पुरेल. परंतु अलीशा म्हणाला, "हे लोकांना वाटून दे; त्यांना हे खाऊ दे; परमेश्वर म्हणतो, त्यांनी खाल्ल्यावर ह्यातून काही उरेलही." अलीशाच्या वचनाप्रमाणे, त्यांनी ते लोकांना वाढले आणि सर्वांनी खाल्ल्यावर त्यातले काही उरले देखील, अशा प्रकारे परमेश्वराने पुन्हा एकदा आपले अद्भुत सामर्थ्य आणि तरतूद दर्शविली.

- **नामानचा कुष्ठरोग बरा करणे (२ राजे ५:१-२७):** अरामचा सेनापती नामान हा एक पराक्रमी वीर होता, पण त्याला कोड होता. इस्राएलमधून पकडून आणलेल्या एका लहान मुलीने त्याच्या स्त्रीला शोमरोनातल्या संदेष्ट्याकडे (अलीशाकडे) जाण्यास सुचवले, ज्यामुळे नामान राजाच्या पत्रासह अलीशाकडे गेला (२ राजे ५:२,३). अलीशाने एका जासुदाच्या हाती त्याला सांगून पाठवले की, "जाऊन यार्देनेत सात वेळा स्नान कर म्हणजे तुझे शरीर पूर्वीसारखे होऊन तू शुद्ध होशील." नामानाच्या अहंकाराला हे ऐकून राग आला, कारण त्याला वाटले होते की संदेष्टा स्वतः येऊन त्याच्यावर हात फिरवेल; परंतु त्याच्या सेवकांनी त्याला समजावल्यावर त्याने देवाच्या माणसाच्या सांगण्याप्रमाणे यार्देनेत सात वेळा बुचकळ्या मारल्या, तेव्हा त्याचे शरीर लहान मुलाच्या शरीरासारखे होऊन तो शुद्ध झाला. यातून देवाला गौरव मिळाल्यावरही, अलीशाचा सेवक गेहजी याने लोभापायी नामानाच्या मागे जाऊन त्याच्याकडून चांदी व पोशाख घेतले, ज्याचा परिणाम म्हणून नामानाचे कोड गेहजीला व त्याच्या संतानाला निरंतर लागून राहिले, आणि तो बर्फासारखा पांढरा कोडी होऊन अलीशापुढून चालता झाला.

- **३. अलीशाचे पुढील चमत्कार आणि अरामींविरुद्ध मदत (२ राजे अध्याय ६-८)**

- **कुन्हाडीचा दांडा तरंगणे (२ राजे ६:१-७):** संदेष्ट्यांच्या शिष्यांसाठी आश्रम बांधत असताना, एका शिष्याची कुन्हाड पाण्यात पडली, तेव्हा तो दुःखी झाला कारण ती मागून आणलेली होती. अलीशाने ती नेमकी कुठे पडली ते विचारले, आणि त्याने जागा दाखवल्यावर अलीशाने

एक लाकूड तोडून पाण्यात टाकले, ज्यामुळे कुऱ्हाडीचे लोखंड तरंगू लागले आणि शिष्याने ती बाहेर काढली. ही घटना अलीशाच्या चमत्कारी सामर्थ्याची आणि त्याच्या शिष्यांबद्दलच्या काळजीची साक्ष देते.

- **अरामी सैन्याचा पराभव (२ राजे ६:८-२३):** अरामचा राजा इस्राएलविरुद्ध कट रचत होता, पण अलीशा परमेश्वराच्या वचनाने राजा योरामला अरामीच्या योजनांची माहिती देत होता. अरामच्या राजाने अलीशाला पकडण्यासाठी सैन्य पाठवले, पण अलीशाने परमेश्वराची प्रार्थना केली आणि अरामी सैनिकांना आंधळे करून त्यांना शोमरोनला नेले. तिथे त्यांना डोळे परत मिळाल्यावर इस्राएलच्या राजाने त्यांना जेवू घालून परत पाठवले.
- **शोमरोनचा वेढा आणि दुष्काळ (२ राजे ६:२४-७:२०):** अरामच्या राजाने शोमरोनला वेढा घातला, ज्यामुळे शहरात मोठा दुष्काळ आणि उपासमार झाली. अलीशाने भविष्यवाणी केली की दुसऱ्याच दिवशी अन्नाचा भरपूर पुरवठा होईल, आणि त्याच्या वचनानुसार अरामी सैन्य पळून गेल्यामुळे अन्न उपलब्ध झाले.
- **शुनेमच्या स्त्रीला परत मदत (२ राजे ८:१-६):** ज्या स्त्रीच्या मुलाला अलीशाने जिवंत केले होते तिला त्याने सांगितले, “तू आपल्या घरची मंडळी घेऊन सोईस्कर असेल त्या देशात जाऊन राहा, कारण परमेश्वर दुष्काळ पाठवणार आहे व तो ह्या देशात सात वर्षे चालू राहणार आहे.” देवाच्या माणसाच्या ह्या सांगण्याप्रमाणे ती स्त्री आपल्या घरची मंडळी घेऊन पलिष्ट्यांच्या देशात जाऊन सात वर्षे राहिली. सात वर्षे लोटल्यावर ती स्त्री पलिष्ट्यांच्या देशाहून परत आली आणि आपले घर व जमीन ह्याच्यासंबंधाने फिर्याद घेऊन राजाकडे गेली. त्या वेळी राजा देवाच्या माणसाचा चाकर गेहजी ह्याच्याशी बोलत होता आणि “अलीशाने जी मोठमोठी कृत्ये केली त्यांचे वर्णन कर” असे तो त्याला सांगत होता. अलीशाने एका मृताला जिवंत केल्याचे तो राजाला सांगत होता तितक्यात जिचा मुलगा त्याने जिवंत केला होता ती स्त्री तेथे आली आणि आपले घर व जमीन ह्यांच्यासंबंधाने तिने राजाकडे फिर्याद केली. गेहजी म्हणाला, “स्वामीराज, हीच ती स्त्री आणि अलीशाने जिवंत केलेला हाच

तो मुलगा.तेव्हा तुला काय पाहिजे असे राजाने विचारल्यावर तिने आपली हकिकत त्याला सांगितली. राजाने एका अंमलदाराला तिच्याबरोबर पाठवले; त्याला त्याने सांगितले, “तिचे जे काही आहे ते सर्व आणि तिने देश सोडला तेव्हापासून आजपर्यंतचे तिच्या शेतीचे उत्पन्न तिला मिळवून देण्याची तजवीज कर.”

- **हजाएल राजा होतो (२ राजे ८:७-१५):** अलीशाच्या भविष्यवाणीप्रमाणे, अलीशाने हजाएलला अरामचा राजा होण्याबद्दल सांगितले.

इस्राएलमधील राजांचे पतन आणि उत्तरी राज्याचा अंत (अध्याय ९-१७)

२ राजे ग्रंथाचा हा भाग उत्तरी इस्राएल राज्याच्या राजांच्या दुष्ट राजवटींचे, त्यांची सततची मूर्तिपूजा आणि परमेश्वरापासून दूर जाण्याचे परिणाम कसे झाले, हे स्पष्ट करतो. अखेरीस, परमेश्वराच्या न्यायामुळे हे राज्य शक्तिशाली अशशूरच्या हाती कसे पडले, हे यात सविस्तरपणे सांगितले आहे.

१. येहूची क्रांती आणि अहाबच्या घराण्याचा नाश (अध्याय ९-१०)

- **येहूचा अभिषेक (२ राजे ९:१-१०):** परमेश्वराच्या आज्ञेने, संदेष्टा अलीशाने आपल्या एका शिष्याला रामोथ-गिलाद येथे पाठवले. त्या शिष्याने येहूचा इस्राएलचा राजा म्हणून अभिषेक केला आणि त्याला अहाबच्या घराण्याचा नाश करण्याची आज्ञा दिली, कारण त्यांनी परमेश्वराविरुद्ध घोर पाप केले होते.
- **योराम आणि अहज्याचा वध (२ राजे ९:११-२९):** येहूने तत्काळ आपला हेतू सिद्ध करण्यासाठी पावले उचलली. त्याने इस्राएलचा राजा योराम (अहाबाचा मुलगा) आणि यहूदाचा राजा अहज्या (योरामला भेटायला आलेला) या दोघांना ठार मारले.
- **ईजबेलचा अंत (२ राजे ९:३०-३७):** येहू शोमरोनला गेला असता, दुष्ट राणी ईजबेलने त्याचा सामना करण्याचा प्रयत्न केला. पण येहूच्या आज्ञेने तिला खिडकीतून खाली फेकण्यात आले आणि कुत्र्यांनी तिला खाऊन टाकले, ज्यामुळे एलियाची भविष्यवाणी पूर्ण झाली.

- **अहाबच्या वंशजांचा आणि बाल उपासकांचा नाश (२ राजे १०:१-३६):** येहूने अहाबच्या सत्तर मुलांना ठार मारले. त्यानंतर, त्याने बालच्या सर्व उपासकांना एका मोठ्या बळी समारंभाच्या बहाण्याने एकत्र बोलावले आणि त्या सर्वांना ठार मारले, ज्यामुळे इस्राएलमधून बाआलची उपासना संपुष्टात आली. येहूने परमेश्वराच्या आज्ञेचे पालन केले, परंतु याराबामाने सुरू केलेली सोन्याच्या वासरांची उपासना त्याने चालू ठेवली, ज्यामुळे तो परमेश्वराच्या दृष्टीने पूर्णपणे खरा ठरला नाही.

२. यहूदातील राणी अथल्याचा काळ आणि यहोआशचे राज्य (अध्याय ११-१२)

- **अथल्याची राजवट (२ राजे ११:१-३):** येहूने अहाबच्या घराण्याचा नाश केला तेव्हा यहूदाची राणी अथल्या (अहाबाची मुलगी) हिने यहूदाच्या राजघराण्यातील सर्वांना ठार मारण्याचा प्रयत्न केला. परंतु यहोशेबाने राजा योवाशला (अथल्याचा नातू) लपवून ठेवले.
- **यहोआशचा अभिषेक (२ राजे ११:४-२१):** सात वर्षांनंतर, याजक यहोयादाने योआशला राजा बनवले आणि अथल्याला ठार मारले. यहोआशने परमेश्वराच्या दृष्टीने योग्य काम केले, पण त्याने उंच ठिकाणे पूर्णपणे नष्ट केली नाहीत.
- **मंदिराची दुरुस्ती (२ राजे १२:१-१६):** यहोआशने याजकांच्या मदतीने परमेश्वराच्या मंदिराची दुरुस्ती केली.

३. इस्राएलमधील अस्थिर राजे आणि परमेश्वराचा न्याय (अध्याय १३-१६)

- **येहूचे वंशज (२ राजे १३:१-२५, १४:२३-२९):** येहूच्या वंशजांनी - यहोआहाज, यहोआश आणि यराबाम (दुसरा) - इस्राएलवर राज्य केले. यातील काही राजांनी परमेश्वराच्या आज्ञा मोडल्या, पण काही राजांनी अरामींविरुद्ध विजय मिळवले, विशेषतः यराबाम (दुसरा) याने. तरीही, त्यांनी सोन्याच्या वासरांची उपासना सोडली नाही.
- **इतर अस्थिर राजे (२ राजे १५:८-३१):** यराबाम (दुसरा) नंतर इस्राएलच्या सिंहासनावर अराजकता आणि हिंसाचार माजला. झखन्या, शल्लुम, मनाहेम, पेकहया आणि पेकह

यांसारख्या राजांनी थोड्या काळासाठी राज्य केले, त्यापैकी अनेकांचा त्यांच्याच अधिकाऱ्यांनी खून केला. हे राजे सतत परमेश्वराच्या दृष्टीने वाईट काम करत होते.

- **अशशूरचा वाढता धोका (२ राजे १५:१९-२०, १५:२९):** अशशूरचा राजा पूल ह्याने देशावर स्वारी केली तेव्हा आपणास त्याने मदत करून गादीवर आपली स्थापना स्थिर करावी म्हणून मनहेमाने त्याला एक हजार किव्कार चांदी दिली. अशशूराच्या राजाला देण्यासाठी मनहेमाने इस्राएलातल्या मोठमोठ्या धनवान लोकांकडून प्रत्येकी पन्नास शेकेल चांदी काढली. मग अशशूरचा राजा परत गेला, देशात थांबला नाही.
- इस्राएलाचा राजा पेकह ह्याच्या वेळी अशशूरचा राजा तिग्लथ-पिलेसर ह्याने येऊन ईयोन, आबेल-बेथ-माका, यानोह, केदेश, हासोर, गिलाद व गालील तसेच संबंध नफताली प्रांत घेतला; तेथील लोक त्याने पाडाव करून अशशूरास नेले.
- या काळात अशशूर नावाचे शक्तिशाली साम्राज्य इस्राएलसाठी मोठा धोका बनले होते. अशशूरचा राजा पूलाने इस्राएलकडून खंडणी घेतली आणि नंतर अनेक इस्राएलींना बंदिवासात नेले.
- **यहूदातील राजे:** यहूदाच्या राज्यामध्ये, अहाज्या, अथल्या, योआश, अमास्या, अजय्या
- (उझ्झीया) आणि योथाम यांसारख्या राजांनी राज्य केले. काही चांगले असले तरी, त्यांनीही सर्व उंच ठिकाणे काढून टाकली नाहीत.

४. उत्तरी राज्याचा अंतिम नाश (अध्याय १७)

- **होशेयाची राजवट (२ राजे १७:१-६):** होशेया हा इस्राएलचा शेवटचा राजा होता. त्याने अशशूरला खंडणी देणे बंद करून मिसरशी संगनमत केले. याच्या परिणामी, अशशूरचा राजा शल्मनेसर याने शोमरोनला वेढा घातला.
- **शोमरोनचे पतन आणि बंदिवास (२ राजे १७:६):** तीन वर्षांच्या वेढ्यानंतर, शोमरोन पडले आणि अशशूरने इस्राएलच्या लोकांना अशशूरमध्ये बंदिवासात नेले.

- **इस्राएलच्या पतनाची कारणे (२ राजे १७:७-२३):** परमेश्वराने इस्राएलच्या पतनाची कारणे स्पष्ट केली: त्यांनी परमेश्वराच्या आज्ञा मोडल्या, परदेशी दैवतांची उपासना केली, मूर्तिपूजा केली, संदेष्ट्यांच्या इशारेकडे दुर्लक्ष केले आणि आपल्या पूर्वजांच्या पापांचे अनुकरण केले. यामुळे परमेश्वराने त्यांना त्याच्या नजरेतून दूर केले आणि त्यांचे राज्य नष्ट झाले.
- **शोमरोनमध्ये वसाहत (२ राजे १७:२४-४१):** अशूरने इतर राष्ट्रांतील लोकांना शोमरोनयामध्ये वसवले, ज्यामुळे शोमरोनयातील लोकांना नवीन आणि संमिश्र धार्मिक प्रथा सुरू झाल्या.

यहूदाचे राजे आणि त्यांचा संघर्ष (अध्याय १८-२४)

२ राजे ग्रंथाचा हा भाग दक्षिणी यहूदा राज्याच्या राजांच्या राजवटीवर लक्ष केंद्रित करतो. उत्तरेकडील इस्राएल राज्याच्या पतनानंतर, यहूदालाही मोठ्या संकटांचा सामना करावा लागला, विशेषतः अशूर आणि नंतर बाबेल साम्राज्याकडून. या भागात काही चांगल्या राजांनी सुधारणा करण्याचा प्रयत्न केला, तर अनेक राजांनी आपल्या पूर्वजांच्या पापांचे अनुकरण केले, ज्यामुळे यहूदाचा नाश अटळ झाला.

१. हिज्कीया राजाची धार्मिक सुधारणा आणि अशूरचा धोका (अध्याय १८-२०)

- **धार्मिक राजा हिज्कीया (२ राजे १८:१-८):** हिज्कीया हा यहूदाचा एक धार्मिक राजा होता, ज्याने परमेश्वराच्या दृष्टीने योग्य काम केले. त्याने उंच ठिकाणे नष्ट केली, देवाच्या वचनाप्रमाणे जीवन जगला आणि परमेश्वरावर पूर्ण भरवसा ठेवला. त्याने इस्राएलींनी बनवलेला पितळेचा साप (नहुशतान) देखील नष्ट केला, ज्याची लोक पूजा करत होते.
- **अशूरचा वेढा आणि देवाचे तारण (२ राजे १८:९, १९:३७):** हिज्कीयाच्या राजवटीत, अशूरचा शक्तिशाली राजा सन्हेरीब याने यहूदावर आक्रमण केले आणि सर्व तटबंदी असलेली शहरे जिंकली. त्याने यरुशलेमवरही वेढा घातला आणि हिज्कीयाला शरण येण्यास सांगितले.

हिज्कीयाने परमेश्वराची प्रार्थना केली आणि संदेष्टा यशयाने त्याला धीर दिला. परमेश्वराने एका रात्रीत अश्शूरच्या १,८५,००० सैनिकांना ठार मारले, ज्यामुळे सन्हेरीबला पळ काढावा लागला. ही परमेश्वराच्या सामर्थ्याची आणि यरुशलेमच्या अद्भुतरित्या तारणाची मोठी घटना होती.

- **हिज्कीयाचा आजार आणि आयुष्य वाढवणे (२ राजे २०:१-११):** हिज्कीया आजारी पडला आणि मरणाच्या दारात असताना त्याने परमेश्वराची प्रार्थना केली. संदेष्टा यशयाद्वारे, परमेश्वराने त्याला आणखी पंधरा वर्षांचे आयुष्य दिले आणि सूर्याची सावली मागे सरकवून त्याला चिन्ह दाखवले.
- **बाबेलशी संबंध (२ राजे २०:१२-१९):** हिज्कीयाने बाबेलच्या राजाच्या दूतांना आपल्या राज्याची सर्व संपत्ती दाखवली, ज्यासाठी यशयाने त्याला फटकारले आणि भविष्यवाणी केली की एक दिवस ही सर्व संपत्ती बाबेलला नेली जाईल.

२. दुष्ट राजे आणि यहूदाचे पतन (अध्याय २१)

- **मनश्शेची दुष्ट राजवट (२ राजे २१:१-१८):** हिज्कीयानंतर त्याचा मुलगा मनश्शे राजा झाला, त्याने ५५ वर्षे राज्य केले. त्याने परमेश्वराच्या दृष्टीने अत्यंत वाईट काम केले. त्याने आपल्या पित्याने नष्ट केलेली मूर्तिपूजा पुन्हा सुरू केली, बाल दैवताची उपासना केली, आकाशगंगेच्या सैन्याची पूजा केली, आणि आपल्या मुलांना अग्नीतून चालवले. त्याने मंदिरामध्येही मूर्तिपूजा आणली आणि निर्दोष रक्त सांडले. त्याच्या पापामुळे परमेश्वराने यहूदावर न्याय घोषित केला.
- **आमोनची राजवट (२ राजे २१:१९-२६):** मनश्शेनंतर त्याचा मुलगा आमोन राजा झाला. त्यानेही आपल्या पित्याप्रमाणे दुष्ट काम केले आणि परमेश्वराच्या आज्ञा मोडल्या.

३. योशियाची महान सुधारणा (अध्याय २२-२३)

- **योशिया राजा होतो (२ राजे २२:१-२):** आमोननंतर त्याचा मुलगा योशिया राजा झाला. त्याने केवळ ८ व्या वर्षी राज्य करण्यास सुरुवात केली आणि परमेश्वराच्या दृष्टीने योग्य काम केले, दावीदाच्या मार्गावरून तो कधीही विचलित झाला नाही.
- **नियमशास्त्राच्या पुस्तकाची उपलब्धी (२ राजे २२:३-२०):** मंदिराची दुरुस्ती करत असताना, मुख्य याजक हिलकीयाला परमेश्वराचे नियमशास्त्राचे पुस्तक सापडले. हे पुस्तक वाचल्यावर योशियाने आपले वस्त्रे फाडली, कारण त्याला समजले की त्याच्या पूर्वजांनी परमेश्वराच्या आज्ञा किती मोडल्या होत्या. त्याने संदेष्टी हुल्दा हिचा सल्ला घेतला, जिने यहूदावर येणाऱ्या न्यायाची पुष्टी केली, पण योशियाच्या आज्ञाधारकपणामुळे त्याच्या हयातीत तो न्याय येणार नाही असे सांगितले.
- **मोठी सुधारणा (२ राजे २३:१-३०):** योशियाने ताबडतोब मोठी धार्मिक सुधारणा सुरू केली. त्याने मंदिरातील सर्व मूर्तिपूजा आणि बालची उपासना नष्ट केली, उंच ठिकाणे पाडली, परदेशी याजकांना काढून टाकले, आणि देशातून सर्व मूर्तिपूजा पूर्णपणे काढून टाकली. त्याने मोठा वल्हांडणाचा सण साजरा केला, जसा त्यापूर्वी कधीही झाला नव्हता. योशियाने परमेश्वराच्या प्रत्येक आज्ञेचे पालन करण्याचा पूर्ण प्रयत्न केला.
- **योशियाचा मृत्यू (२ राजे २३:२९-३०):** योशियाने देवाची सेवा केली तरी, मिसरच्या राजा नेकोविरुद्धच्या युद्धात तो मारला गेला. त्याच्या मृत्यूमुळे यहूदावर मोठे दुःख आले, कारण तो एक चांगला राजा होता.

४. यहूदाच्या शेवटच्या राजांची दुष्टता (अध्याय २३-२४)

- **यहोआहाज आणि यहोयाकीम (२ राजे २३:३१-२४:७):** योशियानंतर त्याचे मुलगे यहोआहाज आणि यहोयाकीम हे राजा झाले. त्यांनी परमेश्वराच्या दृष्टीने वाईट काम केले. मिसर आणि बाबेलच्या राज्यांनी त्यांना आपल्या ताब्यात घेतले आणि यहूदावर राज्य केले. यहोयाकीम बाबेलचा राजा नबुखदनेसरच्या अधीन झाला.

- **यहोयाखीन आणि सिद्कीया (२ राजे २४:८-२०):** यहोयाकीमनंतर त्याचा मुलगा यहोयाखीन राजा झाला, पण त्यानेही वाईट काम केले. नबुखदनेसरने त्याला बाबेलला बंदिवासात नेले. त्यानंतर नबुखदनेसरने सिद्कीयाला यहूदाचा राजा बनवले, पण सिद्कीयानेही परमेश्वराच्या दृष्टीने वाईट काम केले आणि बाबेलविरुद्ध बंड केले.

हा भाग यहूदाच्या राज्याची नैतिक आणि आध्यात्मिक अधोगती दर्शवितो, ज्यामुळे अखेरीस परमेश्वराचा न्याय त्यांच्यावर आला आणि त्यांना बंदिवासात जावे लागले.

यरुशलेमचा नाश आणि यहूदाचे बंदिवासात जाणे (अध्याय २५)

२ राजे ग्रंथाचा हा शेवटचा भाग यहूदाच्या इतिहासातील सर्वात दुःखद घटना, म्हणजेच यरुशलेम शहराचा विनाश आणि यहूदी लोकांचे बाबेलमध्ये बंदिवासात नेले जाणे याचे वर्णन करतो. परमेश्वराच्या वारंवार दिलेल्या इश्यांकडे दुर्लक्ष केल्याचा आणि केलेल्या पापांचा हा अंतिम परिणाम होता.

१. यरुशलेमचा अंतिम वेढा आणि पतन (२ राजे २५:१-७)

- **वेढ्याची सुरुवात (२ राजे २५:१):** यहूदाचा शेवटचा राजा सिद्कीयाच्या राजवटीच्या नवव्या वर्षाच्या दहाव्या महिन्यात, बाबेलचा राजा नबुखदनेस्सर आपल्या संपूर्ण सैन्यासह यरुशलेमविरुद्ध आला आणि त्याने शहराला वेढा घातला.
- **दीर्घकाळ चाललेला वेढा आणि दुष्काळ (२ राजे २५:२-३):** सुमारे दीड वर्ष हा वेढा चालू राहिला. या काळात शहरात मोठा दुष्काळ पडला, अन्न संपले आणि लोकांमध्ये उपासमार वाढली.

- **शहराची भिंत तोडणे (२ राजे २५:४-५):** सिद्कीयाच्या राजवटीच्या अकराव्या वर्षाच्या नवव्या महिन्यात, वेढा इतका कठीण झाला की शहराच्या भिंतीत मोठे खिंडार पडले. बाबेलच्या सैन्याने शहरात प्रवेश केला.
- **सिद्कीयाचा पराभव आणि शिक्षा (२ राजे २५:४-७):** राजा सिद्कीया आणि त्याचे सैनिक रात्रीच्या वेळी पळून जाण्याचा प्रयत्न करत होते, परंतु बाबेलच्या सैन्याने त्यांना पकडले. सिद्कीयाला बाबेलच्या राजासमोर रिबला येथे आणण्यात आले, जिथे त्याच्यावर न्याय करण्यात आला. त्याच्या डोळ्यासमोर त्याच्या मुलांना ठार मारण्यात आले आणि त्यानंतर त्याला आंधळे करून बेड्या घालून बाबेलला नेण्यात आले.

२. मंदिराचा आणि शहराचा विनाश, आणि बंदिवास (२ राजे २५:८-२१)

- **यरुशलेमचा विनाश (२ राजे २५:८-१०):** बाबेलच्या राजा नबुखदनेस्सर च्या एकोणिसाव्या वर्षात, त्याच्या सेनापती नबुखदनेस्सर याने यरुशलेमला येऊन मंदिराला आणि राजाच्या राजवाड्याला आग लावली. त्याने यरुशलेममधील सर्व मोठी घरे आणि शहर पूर्णपणे जाळून टाकले. शहराच्या सभोवतालच्या भिंतीही पाडण्यात आल्या.
- **मंदिरातील वस्तूंचा आणि संपत्तीचा नाश (२ राजे २५:१३-१७):** परमेश्वराच्या मंदिरात असलेल्या सर्व पितळेच्या वस्तू, स्तंभ, कुंडे आणि इतर मौल्यवान वस्तू बाबेलला नेण्यात आल्या. काही मोठ्या वस्तू फोडूनतोडून नेण्यात आल्या.
- **लोकांचा बंदिवास (२ राजे २५:११-१२):** नबुखदनेस्सर ने शहरात उरलेल्या लोकांना, पळून गेलेल्यांना, आणि बाकीच्या कुशल कारागिरांना बाबेलमध्ये बंदिवासात नेले. केवळ काही गरीब लोक शेतात काम करण्यासाठी मागे राहिले.

- नेत्यांचा वध (२ राजे २५:१८-२१): मुख्य याजक आणि राजाच्या इतर प्रमुख अधिकाऱ्यांना रिब्ला येथे नेऊन बाबेलच्या राजाने ठार मारले.

३. यहूदातील उर्वरित लोकांचे भविष्य (२ राजे २५:२२-२६)

- घडालीयाची नियुक्ती आणि खून (२ राजे २५:२२-२६): बाबेलच्या राजा नबुखदनेसरने आहीकामारचा मुलगा गदल्या बिन अहीकाम बिन शाफान याला यहूदातील उरलेल्या लोकांवर राज्यपाल म्हणून नेमले. परंतु लवकरच, राजकीय गटांमधील मतभेदांमुळे त्याचा खून झाला, ज्यामुळे यहूदातील उरलेले लोकही मिसरला पळून गेले, कारण त्यांना बाबेलच्या प्रतिशोधाची भीती होती.

४. यहोयाखीनला सन्मान (२ राजे २५:२७-३०)

- यहोयाखीनची मुक्तता (२ राजे २५:२७-३०): बंदिवासाच्या शेवटी, यहूदाचा राजा यहोयाखीन (ज्याला नबुखदनेसरने बंदिवासात नेले होते) याला बाबेलचा राजा अबील-मरोदख याने आपल्या राज्याभिषेकाच्या वर्षात तुरुंगातून बाहेर काढले. त्याला सन्मानित केले आणि त्याच्यासाठी राजाच्या मेजावर नेहमी जेवणाची व्यवस्था केली. ही घटना यहूदाच्या लोकांसाठी भविष्यातील काही आशेचा किरण दर्शवते.

हा भाग इस्राएलच्या इतिहासातील एक भयानक आणि निश्चित अंत दर्शवितो, जिथे परमेश्वराच्या आज्ञाभंगाचे परिणाम स्पष्टपणे दिसून येतात.